

List Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona

Lovac

Broj 75

Tuzla, septembar/rujan 2017.

Cijena 1,00 KM

Teme broja: Uoči Dana SLD TK
Svjetski dan životinja
Balkanski ris pred izumiranjem
Aktivnosti lovačkih društava
Husić Mustafa Čektalo,
Jelen, Spreča, Srndać, Tuzla,
Vjetrenik-Šibošnica, Zelemboj...

Lovac

List Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Izlazi tromjesečno

Izdavač:

Upravni odbor Saveza lovačkih društava
Tuzlanskog kantona

Za izdavača:

Mensur Alić,
predsjednik UO SLD TK

Redakcija lista "Lovac":

Enver Kurtić (Kalesija)
Salih Terzić (Tuzla)
Mirzet Idrizović (Banovići)
Nusret Kamenjaković (Zivinice)
Ismet Memić (Sapna)
Samed Mehmedović (Srebrenik)
Esad Mujanović (Gračac)
Hajrudin Imširović (Teočak)
Isajbeg Vejzović (Kladanj)
Džemal Jukan (Gračanica)
Mujo Softić (Lukavac)
Nermin Mujkić (Doboj-Istok)
Suljo Mujić (Čelić)

Glavni i odgovorni urednik:
Mensur Alić

Urednik i lektor:
Prof. Mirzet Ibrišimović

Stručni saradnik:
Selver Pirić

Fotoliti:
B Concept Sarajevo

Priprema i štampa:
"Mikroštampa" Tuzla

Za štampariju:
Šaban Cipurković

Adresa redakcije "Lovac"
Tuzla, Džindić mahala 13.
Tel./fax: 035/258-004
Web site: www.lovac.tk.com
E-mail: info@lovactk.com

Račun kod Tuzlanske banke d.d. Tuzla
132-100-03092192-27

Na osnovu mišljenja Ministarstva
za obrazovanje, nauku, kulturu, sport
i informisanje Vlade TK broj
10/1-452-25-2/98 od 28. 08. 1998. god.,
list „Lovac“ oslobođen je dijela
poreza na promet

SVJETSKI DAN ŽIVOTINJA

4. OKTOBAR

Svjetski dan životinja se obilježava svake godine 4. oktobra s naglaskom na jedinstven odnos ljudi i životinja i važnost životinja u čovjekovu životu. Prvi put se obilježio 1931. tokom konvencije ekologa u Firenci da bi se upozorilo na ugrožene životinje, a prerastao je u događaj posvećen svim životinjama, kako bi ljudi upozorili na probleme životinja te ih se potaklo na razmišljanje o svom odnosu prema njima.

Po podacima svjetskih organizacija, svakog dana nestanu stotine životinjskih vrsta. Životinje i njihovo prirodno stanište uglavnom ugrožava čovjek. Šume se neplanski sijeku, a milijarde životinja godišnje se ubijaju zbog hrane, većina se uzgaja na industrijskim farmama gdje se ne ispunjavaju njihove najosnovnije potrebe dobrobiti. Milioni divljih životinja se ranjavaju, progone i ubijaju, istrebljuju te su predmetom trgovine na crnom tržištu, za potrebe proizvodnje krzna. Milioni životinja se ubijaju u raznim pokusima i istraživanjima. Pate i umiru u laboratorijama, kavezima, u cirkusima, na lancima, u krletkama ili napušteni na ulici, predmetom su zloupotreba, progona i ubijanja. Četvrti oktobar je posvećen pravima životinja i njihovom blagostanju, svim životinjama oko nas sa kojima čovjek čini planetu bogatom, a svakodnevno ih ugrožava.

Stručnjaci u BiH su izdvojili šest trenutno najugroženijih pripadnika životinjskog carstva. Tako su, u okviru Projekta razvoja i zaštite šuma BiH ključnim ugroženim životinjama kojima se treba posvetiti posebna pažnja proglašeni divokoza, veliki i mali tetrijeb, medvjed, vuk i ris. Stanje ugroženosti je promjenjiva kategorija. Ona može biti opća (usljed bolesti ili nekih prirodnih katastrofa) ili uzrokovana lošim gazdovanjem, neplanskim odstrjelom, krivolovom, trovanjem i sl. Ovih šest vrsta je izdvojeno, budući da, naprimjer, tetrijeba ruževca, odnosno tetrijeba malog, više nema a koji je svoja iskonska staništa imao u BiH.

Čovjekova okolina predstavlja kompleksnu zajednicu biljnih i životinjskih vrsta, a očuvanje biološke raznolikosti u prirodi jeste jedan od osnovnih uslova opstanka vrsta. Stanišni uslovi u BiH i danas su povoljni za sve vrste divljači koje su tu i ranije egzistirale. Ipak, kao posljedica nerazumnog čovjekovog ponašanja situacija je daleko od zadovoljavajuće. U prvom redu veliki problem predstavlja krivolov, koji je najveća opasnost za opstanak svih vrsta divljači. Krivolovom je onemogućena planska zaštita i uzgoj divljači, obezvrijeđene su mjere na uređenju lovišta. Krivolovom se poništava ozbiljni i plemeniti trud lovaca koji nastoje da ugroženu divljač u našoj zemlji zadrže u optimalnom kapacitetu. Gazdovanje lovištima je uređeno tako da se svako lovačko udruženje brine o određenoj teritoriji pa su lovci i stručni članovi lovočuvarskih timova zapravo ljudi koji treba da štite divljač i bore se protiv krivolova, brinu se o uništavanju predatora, uređenju lovišta i sl. u skladu sa Zakonom o lovstvu.

Kada je riječ o krivolovu i drugim negativnim pojavama koje postepeno dovode do uništenja vrsta, potrebno je podizati svijest društva o tom problemu. U mnogim područjima krivolov je raširena pojava koja se najčešće manifestira kroz ubijanje zaštićenih vrsta, lov u periodu lovostaja, korištenje nedozvoljenog oružja i mamilica. Stoga je u ovim slučajevima, između ostalog, važno razviti održive načine gazdovanja ovim područjima. Ukazivanje na štetne posljedice krivolova mora biti dio edukacije svih članova lovačkih organizacija, jer u sprečavanju krivolova najprije mogu doprinjeti sami lovci, uz sve ostale aktivnosti zaštite, prihrane i oplemenjivanja vrste kroz planski-selektivni odstrjel radi regeneracije zdravih prirodnih potencijala.

Myko In San

Trinaesti i četrnaesti radni sastanak

Predsjednik SLD TK Alić Mensur i sradnici Terzić Salih, Mehmedović Samed i Pirić Selver, sastali su se sa Begić Safetom, sekretarom MUP TK i Suljić Kemalom načelnikom Odjeljenja za koordinaciju, usmjeravanje i edukaciju Sektora uniformisane policije MUP TK. Tema sastanka je bio Zakon o oružju i municiji Tuzlanskog kantona, u okviru čega su predstavnici Saveza iznijeli nekoliko

prijedloga za izmjene navedenog Zakona, a u korist lovačke populacije u smislu olakšica, odnosno pojednostavljenja procedure kod dobijanja oružaniog lista, ljekarskog uvjerenja, nabavke oružja i slično. Svi prijedlozi su evidentirani i MUP TK će ih razmotriti i u skladu sa mogućnostima ugraditi u tekst Zakona o oružju i municiji TK.

Predsjednik SLD TK Alić Mensur i sradnici Mehmedović Samed, Čavkunić Jusuf, Kamenjaković Nusret, Selimbašić Senad i Pirić Selver, sastali su se sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede TK. Tema sastanka je bilo davanje saglasnosti Ministarstva na godišnje planove gazdovanja lovištem, kao i izrada lovno-privrednih osnova, implementacija projekata iz oblasti lovstva i usaglašavanje zakonskih i podzakonskih akata iz oblasti lovstva.

Ovim aktivnostima je prethodio sastanak delegacije SLD TK u sastavu Mehmedović Samed i Selimbašić Senad sa predstavnicima Ministarstva poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva FBiH, a tema je bila izrada nacrtu novog Zakona o lovstvu FBiH.

*Selver Pirić
Sekretar SLD TK*

Uoči Dana SLD TK

U skladu s organizacijskim pripremama za obilježavanje Dana SLD TK, koji će se u cilju proslave 22. godine postojanja i uspješnog rada Saveza lovačkih društava Tuzlanskog kantona i u cilju druženja uz niz lovačkih, streljačkih, kinoloških i drugih manifestacija, održati na lokalitetu Vis na području LD „Srndač“ Gračanica, predsjednik Saveza, Mensur Alić, potpisao je Ugovor o sufinansiranju obilježavanja Dana SLD TK (na prvoj fotografiji). Isto tako, predsjednik Saveza je sa Gutić Begom, premijerom Tuzlanskog kantona, ugovorio je da Vlada TK bude generalni pokrovitelj manifestacije (na drugoj fotografiji). Na trećoj fotografiji je dio Organizacijskog odbora na Visu, zajedno sa domaćinima iz LD „Srndač“. Dani SLD TK će biti održani 10. septembra, a planirano je aktivno učešće najmanje 1000 lovaca i oko 200 gostiju.

*Selver Pirić
Sekretar SLD TK*

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Srndać“ Gračanica

Uzgoj, zaštita i unos divljači

Lovačko društvo „Srndać“ Gračanica ima 19 sekcija i 620 lovaca. Gospodari lovištem Šamunica površine 21534 ha. Posebna pažnja se posvećuje čuvanju lovišta i zaštiti divljači u njihovom prirodnom staništu. Za redovan nadzor, čuvanju lovišta i bolju zaštitu divljači veliki doprinos daje lovočuvarska služba na čelu sa mladim, stručnim i perspektivnim lovočuvarom Zekić Ramom. Radi bolje zaštite i redovnog praćenja brojnog i zdravstvenog stanja divljači, kao i broja predatora u lovištu i suzbijanja krivolova, u lovište je postavljen video nadzor, a kamere se povremeno premijestaju. Dugogodišnje proljetno prebrjavanje divljači pokazalo je da se broj divljači u ovoj lovnoj godini znatno povećao. Sve je više srneće, zečije, fazanske i crne divljači. Pored povoljnih vremenskih uslova, povećavanju broja divljači doprinijelo je i bolja zaštita i sprečavanje uznemiravanja divljači u toku lovostaja te redovan uzgoj, prihrana i unos divljači u lovište. Svake lovne godine Društvo izdvaja veća materijalna sredstva za kupovinu i unos divljači u lovište, a u tu svrhu se ove lovne godine planiralo utrošiti 20,000 KM. U julu su lovci unijeli 100 fazanskih pilića u prihvatilište Sekcije „Gračanica II“ i pustili u lovište 30 zečeva. Planiran je unos većeg broja zečeva ali i nije bilo u ponudi na našem tržištu. Krajem avgusta će se unijeti još 700 fazana u starosti od 14 sedmica. Najbolja mjera za povećanje broja divljači je povremena zabrana lova divljači u pojedinim dijelovima lovišta. Poštujući preporuku SLD TK, ove lovne godine ni u jednoj lovačkoj sekciji neće se loviti zečevi, što će doprinijeti povećanju broja ove divljači.

Osamnaesta lovačka kuća

Lovci Sekcije „Doborovci“, na čelu sa svojim predsjednikom Okanović Mehmedom, za svega četiri mjeseca su uradili najveći dio poslova na izgradnji lovačke kuće na lokaciji Lutino brdo. Otkupili su zemljište, uradili projekt, ozidali, postavili stolariju, pokrili... te predstoji postavljanje fasade i opremanje prostorija ove lijepe i funkcionalne kuće u koju je uloženo preko 25 hiljada KM. Najveći dio finansijskih sredstava je obezbjedilo LD „Srndać“, potom Općina Gračanica, lovci LS „Doborovci“ i brojni donatori („Brčko-gas osiguranje“, Ahmić Dino, „Inter“ Matuzići, Mandić Željko, „Alami“ d.o.o. Živinice, Huskić Sejdo, Prijeko brdo d.o.o. itd.). Inače, ovo je 18 lovačka kuća LD „Srndać“, Gračanica u proteklih 20 godina, a u toku su pripreme za izgradnju i 19-te u LS „Piskavica“, čime će se završiti projekt Društva izgradnje po jedne lovačke kuće u svih 19 sekcija.

Lovački nišan u povodu Bitke za Vis

Početkom avgusta, Društvo je organizovalo i uspješno realizovalo tradicionalni lovački nišan u povodu obilježavanja Bitke za Vis. Učestvovali su lovci iz većine sekcija Društva, a domaćin je bila LS „Babići“, na čelu sa lovovođom ove Sekcije, Omerčić Hasanom. Gađalo se lovačkom puškom u kružnu metu, municijom Brenek. Svi učesnici su postigli dobre rezultate, a najboljim strijelcima su dodijeljene novčane nagrade i diplome za osvojeno prvo, drugo i treće mjesto. Poredak je sljedeći: Prvo mjesto Mustafić Hasan iz LS „Babići“, Drugo mjesto Šakić Fahrudin iz LS „Malešići“ i Treće mjesto Bešić Sabahudin iz LS „Babići“. Po završetku lovačkog nišana održano je prigodno sijelo - lovačko druženje.

Tajib Omerović

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Spreča“ Kalesija

Najbitnije aktivnosti ukratko

U prvom polugodištu ove godine LD „Spreča“ Kalesija je imalo je niz aktivnosti na provođenju odluka i zaključaka Skupštine. Održana je redovna Skupština na kojoj su usvojeni svi izvještaji o radu, Finansijski izvještaj i Plan prihoda i rashoda. Organizovano je proljetno prebrojavanje divljači, urađen je Plan gazdovanja i poduzete su radnje potrebne za njegovo izvršenje. U saradnji sa SLD TK, održana je ocjenska smotra za B rodovnike, gdje je ocijenjeno 113 lovnih pasa. Izvršena je nabavka fazanske divljači koja je puštena u lovište, kupljeno su 3 tone kamene soli, obnovljena su solila, čeke, izvorišta, hranilišta, nabavljeno je dodatnih 6 automatskih hranilica itd. Također, svakodnevno se organizuje čuvanje lovišta i njegovih sadržaja preko lovočuvarske službe, obilasci lovišta od strane interne kontrole, provode se akcije čišćenja lovišta i sl. Izvršene su stručne pripreme za otvorenje lova na srneću divljač, kao i nadolazeće aktivnosti i to organizovanjem raznih edukativnih seminara. Izvršena je priprema mladih lovaca-pripravnika za polaganje lovačkog ispita te je predložen dodatni broj mentora za edukovanje. Saradnja sa ostalim lovačkim društvima je na zavidnom nivou, kao i sa SLD TK čije se odluke i zaključci dosledno provode. Izrada lovno-privredne osnove je pri kraju, gdje su poduzete sve aktivnosti na realizaciji ovog projekta, u čemu velike zasluge, pored članova Društva, ima stručni saradnik Selimbašić Senad i Upravni odbor SLD TK. Finansijski plan se dosljedno provodi u skladu s uputama Skupštine, novčane obaveze prema svim institucijama se izmiruju na vrijeme, a sve odluke Predsjedništva se donose na jedan domaćinski način, kojim uspješno predsjedava Enver Kurtić. Svi zacrtani ciljevi do sada su realizovani, a stav Društva je da se dalje pospješji znalacki rad svih njegovih članova, naravno sve u skladu sa važećim propisima i politikom uspješnog gazdovanja lovištem.

Aktivnosti Sekcije „Vukovije“

Kroz aktivnosti provođenja odluka i zaključaka Skupštine, Predsjedništva i drugih organa Društva, Sekcija „Vukovije“, sa svojih 50 članova, pored redovnih aktivnosti, uglavnom radi na izgradnji lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata. Izgradili su lijepu lovačku kuću u Sprečkom polju, uredili strelište za lovački nišan, iskopali bunar te veći dio lovišta opskrblili pitkom vodom. U prethodnoj godini, vlastitim sredstvima i uz pomoć Društva, uspjeli su izgraditi makadamski put do lovačke kuće od oko 2000 m. Time su omogućili mogućnost dolaska motornim vozilima do same kuće. Također, ovi vrijedni lovci su izgradili i kamin kod lovačke kuće. Uradili su nekoliko kombinovanih hranilišta za kabastu i zrnastu hranu za divljač te solila koja se redovno opskrbljuju hranom i solju. Ono što vole da istaknu je to što su izgradili funkcionalnu visoku čeku u lovištu Riješnjaci u Sprečkom polju. Visoka je 5 m i napravljena iz dva dijela, odnosno kao osmatračnica ispod koje je sagrađen lijep sto za odmor i druženje. Svojom ljepotom dominira Sprečkim poljem i s nje vidik doseže čak do Živinica. Za izgradnju ovih objekata uloženo je oko 2000 KM, a sredstva je izdvojila Sekcija. Prilikom izgradnje nesebično su se zalagali svi lovci LS „Vukovije“, a među njima su prednjačili Valjevac Ismet - predsjednik Sekcije, Mustafić Kerim - lovovođa, Mustafić Hasan - sekretar te lovci Herić Nusret, Herić Mirsad, Mujkanović

Smajl, Imamović Muhamed i Brđanović Čamil. I na kraju, kako reče predsjednik Valjevac: „Ovo nije kraj jer će Sekcija nastaviti s izgradnjom objekata i provoditi i sve ostale aktivnosti potrebne za unapređenje lovstva“.

Hasanov kapitalac

Hasan Bećirbašić iz Jajića, član je LD „Spreča“ Kalesija od rane mladosti, od davne 1976. godine i od samog početka je aktivan i poseban u svojoj druželjivosti, zbog čega je i dan-danas izuzetno cijenjen i poštovan. Od prirode, druženja i lova nije ga odvajao ni rad na terenu van Bosne i Hercegovine jer je često dolazio u dane vikenda. Obnašao je dužnosti grupovođe i internog kontrolora u Sekciji „Kalesija“ te saradivao sa lovočuvarskom i drugom službom. Odlaskom u penziju još više se aktivirao i nesebično zalagao zbog čega je i odlikovan, a 2009. godine je proglašen za počasnog člana. Hasan je imao puno uspješnih lovnih dana. Odstreljivao je raznu divljač, a ono što je upečatljivo, a novijeg je datuma, jeste 25. decembar 2016., kada je odstrijelio kapitalni primjerak vepra, na svojoj omiljenoj čeki u Paljevinama na Majeveci, na terenu obraslon hrastovim rastinjem koji je atraktivan za lov divlje svinje. Kao i uvijek, poveo je pomoćnika, ljubimca terijera Rileta, specijalistu za crnu divljač. Rile lavežom nije odao položaj na čeki, a Hasan je bio dovoljno pribran da u krdu od četiri divlje svinje uoči najveći primjerak. Hasan je bio i spretan jer je prvim hicem odstrijelio vepra kapitalca. Preostali dio krda se udaljio prema Vlasnatoj Kosi, o čemu je Hasan motorolom javio kolegama pa da se pripreme. Naravno, javio je i da je odstrijelio kapitalca preko 150 kg. Svi su mu čestitali. Nije ovo Hasanu prvi, a nada se ni posljednji odstrijel jer će i dalje sa svojim kolegama lovcima obilaziti Majevičke vrleti, čuvati i loviti divljač.

U cilju unapređenja lovstva i poticaja razvoja lovnog turizma u lovištu Gradašnica, kojim gazduje LD „Jelen“ Gradačac, Stručna služba i organi upravljanja Društva učinili su dodatni napor da bi se promovisala atraktivna i prilično brojna lovna divljač poput prepelice, fazana i divlje svinje. Predsjednik Sekcije „Mionica-Tramošnica“, Hanić Sead zv. Hanibal, potpredsjednik Duvnjak Ilija i lovnik Hećimović Midhat, u velikoj mjeri su saslužni za provođenje odluka Društva i organizaciju izgradnje nove lovačke kuće i prihvatilišta za fazane. Lovačka kuća s uređenom infrastrukturom zadovoljava visoke standarde boravka i prenočišta, a lovci Sekcije su je izgradili u vlastitoj režiji i uz pomoć donatora. Prihvatilište za fazane je dugo 20 m, široko 5 m i visoko 2,5 m. Natkriveno je mrežom, ima biljno rastinje, hranilice, automatske pojiljice sa stalnim dotokom vode i ima

Muminov prvi odstrijel srndača

Da lov može biti zanimljiv i nepredvidljiv dokazuje i prijateljni i sada „povremeni“ lovac Salihović Mumin (čuči drugi sa lijeva na posljednjoj fotografiji), koji svake godine dolazi u svoju Kalesiju na godišnji odmor. Zbog obaveza ne može redovno ići u lov kao njegov otac, brat, amidža, amidžić, amidžićev sin, zet i mnogi drugi članovi Društva. Svi su veoma aktivni i dobri i kao lovci i kao ljudi, a poznati su i kao Jarčevi. Česte su šale na njihov račun i veoma su popularne među lovcima. Sredinom avgusta ove godine Mumin je izašao u lov na srndača u rejon Kostića gaj. Na večernjoj čeki nije dugo čekao kada se iz obližnje šume pojavio lijep šesterac. Mirna ruka, sigurno oko i karabin ga nisu izdali. Pogodak je bio precizan i srndač je na mjestu ostao ležati. Njegovoj sreći nije bilo kraja jer je ovo Muminov prvi odstrijel ove plemenite divljači. Sa kolegama lovcima je dovezao srndača do kuće Križevac Fikreta, gdje je nastavljena obrada divljači, čestitanje, sijelo i naravno šale na Muminov račun. Amidža Avdo je obećao da će o svemu napisati pjesmu. Lov i druženje je protekao u izuzetnoj atmosferi iz kojeg će ostati lijepa uspomena na prvi odstrijel srndača.

Ahmet Beširović
Sekretar LD „Spreča“ Kalesija

Lovačko društvo „Jelen“ Gradačac

Lovačka kuća i prihvatilište za fazane

U cilju unapređenja lovstva i poticaja razvoja lovnog turizma u lovištu Gradašnica, kojim gazduje LD „Jelen“ Gradačac, Stručna služba i organi upravljanja Društva učinili su dodatni napor da bi se promovisala atraktivna i prilično brojna lovna divljač poput prepelice, fazana i divlje svinje. Predsjednik Sekcije „Mionica-Tramošnica“, Hanić Sead zv. Hanibal, potpredsjednik Duvnjak Ilija i lovnik Hećimović Midhat, u velikoj mjeri su saslužni za provođenje odluka Društva i organizaciju izgradnje nove lovačke kuće i prihvatilišta za fazane. Lovačka kuća s uređenom infrastrukturom zadovoljava visoke standarde boravka i prenočišta, a lovci Sekcije su je izgradili u vlastitoj režiji i uz pomoć donatora. Prihvatilište za fazane je dugo 20 m, široko 5 m i visoko 2,5 m. Natkriveno je mrežom, ima biljno rastinje, hranilice, automatske pojiljice sa stalnim dotokom vode i ima

natkriveni dio za sklonište od nevremena. Locirano je uz šumu koja pruža potreban hlad. U njega je uneseno 100 fazanskih pilića od osam nedelja starosti. Kada su se stekli uslovi, uz nadzor Stručna službe Društva, fazani su pušteni u lovište. „Ovo je doprinos naše Sekcije obogaćenju fonda fazanske divljači u našem lovištu. Tako ćemo uz fazane, prepelice i divlje svinje omogućiti uslove za lovni turizam“, riječi su lovnika Hećimović Midhata. Svemu ovome su doprinos dali mnogi lovci LS „Mionica-Tramošnica“, Hećimović Mirsad zv. Pidak i Kusturica Nusret, koji su nabavili mreže za prihvatilište, potom Đurić Dušan zv. Dule iz Brčko Distrikta - donator, lovac i poslovni saradnik Društva, kao i Mlin „Rabić“ Mionica i Nijaz Klopić, a 1000 KM je donirala trgovačka firma „Minako“ Gradačac.

Fahrudin Gromić

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Uzgoj i zaštita divljači

Na čelu sa predsjednikom Kamenjaković Nusretom i članovima Upravnog odbora, LD „Toplica“ Živinice, po planu i programu za lovnu 2017./2018., pored redovnih aktivnosti, učinilo je mnogo na izgradnji lovno-tehničkih i lovno-uzgojnih objekata i nabavci zečije i fazanske divljači. U lovište je pušteno 1050 fazana, starosti od 10 nedjelja, kao i 20 zečeva. Prethodno je Bajro Bajrić, predsjednik Stručne službe, preuzeo divljač sa lovovođama i predsjednicima sekcija. Lovci Društva ih redovno čuvaju od predatora i stvaraju bolje uslove za opstanak divljači u prirodnom staništu. Prema riječima predsjednika Kamenjakovića, za narednu godinu je planirana nabavka većeg broja fazanske i zečije divljači, kao i naseljavanje lovišta novom vrstom divljači, kao što je jarebica, koja je u lovištu Društva bila zastupljena prije posljednjeg odbrambeno-oslobodilačkog rata. Poučeni posljednjom teškom zimom, Društvo je već nabavilo zrnastu i kabastu hranu (10 t kukuruza, sijena i

sl.), tako da se spremno čeka početak lovne sezone, odnosno lov visoke i niske divljači, a sve po planu korištenja divljači za lovnu 2017./2018. Pored svega, Društvo je nabavilo neku novu potrebnu tehničku opremu, izvršeno je osvježavanje prostorija, krečenje, uređenje lovačkih kuća, zatvorenih čeka i slično. Nakon nedavnog izbora novog predsjednika Društva, formirana je Lovočuvarska služba, u koju su izabrani članovi s položenim lovočuvarskim ispitom i uručene su im kartice lovočuvarske volonter. Također, izvršene su pripreme za za obilježavanje Dana SLD TK, kao i pripreme za polaganje lovačkog ispita za lovce pripravnike.

Aljo Delić
Sekretar LD „Toplica“ Živinice

Neke aktivnosti
Lovačkog društva „Toplica“ Živinice

Mladi i počasni zajedno u akciji prihrane na Majevidici

Hodžić Alim, mladi lovac Sekcije „Svojat-Bašigovci“, donirao je 50 kg kvalitetnog žita u zrnu (bosanac) te zajedno sa počasnim članom Hrvić Begom dopunio automatsku hranilicu u dijelu lovišta Berbenjak, tačnije Rijeci.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Toplica“ Živinice

Prvi srndać

Smajić Hazim, član LD „Toplica“ Živinice-LS Đurđevik, nakon pet godina lovovanja odstrijelio je svog prvog srndaća, početkom jula ove godine, na Konjuhu, na lokalitetu Njivice.

Huska Konjević

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Komisija za ocjenu trofeja

Komisija za ocjenu trofeja LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić već dugo godina ostvaruje zapažene rezultate u radu, ocjenjujući sve trofeje koji se odstrijele u lovištu Društva. Zahvaljujući njihovom stručnom radu od zaborava su sačuvani brojni trofeji srndaća koji su u rangu medalja, a koji krase lovačke kuće u Društvu. Komisija radi u sastavu Mehanović Semir, Karamović Salih i Bečić Ahmet, a na fotografiji je ocjena trofeja Mahmutović Jasmina (zlatna medalja), Karamović Saliha (srebro) i Gačević Neđžada (srebro).

Salih Karamović

Lovačko društvo „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić Druženje lovaca iz četiri lovačka društva

Krajem avgusta, u organizaciji najstarijeg lovca Sadana, LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić je ugostilo lovce iz LD Tuzla, LD „Lane“ i LD „Jelovik“ iz Brčko Distrikta. Epilog nezaboravnog druženja i lova je bio odstrjel srndaća na lokaciji Straža na Majevidi. Spretan i sretan strijelac je bio Senahid Pirić iz Tuzle.

Faruk Mehanović
Glavni lovovođa
LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić

Neke aktivnosti

Lovačkog društva „Zelemboj“ Banovići

Prihrana, uzgoj, zaštita...

U vrijeme lovostaja lovci Društva su obavili niz aktivnosti u cilju prihrane, uzgoja i zaštite divljači, kao i uređenja lovišta i održavanja lovno-uzgojnih objekata. Prije otvaranja lova na srneću divljač popravili su solila i hranilišta za ovu atraktivnu lovnu divljač, a iznijeli

su i so jer je ovo period kada je ona najpotrebnija za ovu populaciju. Posebno aktivni u svemu ovome su bili: Abdulahović Damir, glavni lovovođa Društva, Đezić Muhamed, Herić Mihret, Idrizović Mirzet, Bojić Enver, Rahmanović Suad, Lačić Adel, Velagić Asmir, kao i mladi lovci Đezić Hariz i Lisičić Nezir.

Humanost na djelu

Izuzetnu humanost su pokazali naši lovci u domenu zaštite populacije srneće divljači. Prvi slučaj se desio u LS „Banovići Selo“. Psi litalice su progonili bremenitu srnu koja je usljed iznemoglosti pobjegla u potok. Na dojavu Kasumović Fikreta, predsjednika Sekcije, intervenisali su Abdulahović Damir, glavni lovovođa Društva, lovočuvar Đezić Muhamed i mladi lovac Đezić Hariz. Kasumović Fikret je uspio da izvuče srnu koja je već bila na izmaku snage. Srnu su pregledali, posušili i, jer nije bila ozlijeđena, odvezli su i pustili u lovište Čista njiva. Drugi slučaj se desio u rejonu Omazići-Lugavije. Na dojavu MUP-a da je auto udario srndaća, intervenisao je glavni lovovođa Abdulahović Damir pa su on i lovočuvar Đezić Muhamed, dva sata prije ponoći, dovezli srndaća u kuću Đezić Muhameda. Tu su ga pregledali, utoplili i napojili. Ustanovili su da je srndać pri svijesti,

da ima posjekotinu na nozi, da mu krv teče na usta i da ne može ustati. Ujutro je pozvan veterinar Hašimbegović Mirsad, koji je pregledao srndaća, dao mu tri injekcije i iznio stručno mišljenje da srndać može preživjeti i da ga treba pustiti u prirodu. Glavni lovovođa i lovočuvar su odvezli srndaća u šumu i pustili ga. Naknadnim obilaskom tog terena ustanovili su da je srndać otišao.

Dodjeljena priznanja i odlikovanja

U skladu s Pravilnikom o priznanjima i odlikovanjima za rad na unapređenju lovstva u TK, u svrhu zasluga i u cilju stimuliranja razvoja i afirmiranja lovstva i drugih aktivnosti koje su od općeg interesa za lovstvo, Upravni odbor SLD TK, a na prijedlog LD „Zelemboj“ i Komisije za priznanja i odlikovanja, donio je Odluku da se lovačka priznanja i odlikovanja dodjele sljedećim lovcima LD „Zelemboj“ Banovići: Diploma počasnog člana: Abdulahović Ešef, Berbić Esed i Hasanović Šahim. Lovačka zlatna značka: Idrizović Derviš, Bojić Enver, Zorić Nezir, Herić Mihret i Đezić Muhamed. Lovačka srebrna značka: Kasumović Fikret, Alić Safet, Abdulahović Damir, Mujkić Nevres i Salanović Mustafa. Lovačka bronzana značka: Hadžić Zaim, Hadžić Senad, Softić Eldin i Šehić Izet.

Lovačka tradicija porodice Đezić

Lovočuvar Đezić Muhamed je dokazani ljubitelj prirode, plemenite divljači i lovstva. Odmah po dolasku iz rodne Janje, zajedno sa bratom Suljom, učlanio se u LD „Zelemboj“ Banovići. Vrlo brzo su postali uzorni lovci, a ono što je povod ovom tekstu jeste to da su i njihovi sinovi (na fotografijama) krenuli njihovim lovačkim stopama. Muhamedov Hariz i Suljin Hazim mladi su lovci, ali su već postigli zapažene rezultate jer su od očeva htjeli i znali naučiti kako se poštuje lovačka etika, iskustvo starijih lovaca i kako se uzgaja, štiti i prihranjuje divljač.

Mihret Herić

Lovačko društvo Tuzla“ Tuzla

Uneseni mladi zečevi

U zaštićena lovišta na lokalitetu Simin Han, lovci LD „Tuzla“ su unijeli 35 mladih zečeva. Teren su prethodno očistili od štetočina, a zečevi su uneseni na pet zaštićenih različitih prirodnih područja.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo Tuzla“ Tuzla

Kroz obuku izgradiše čeku

Na terenu bivšeg gatera, a trenutno u prihvatilištu za bolesnu divljač na Tetimi, Kinološka sekcija LD „Tuzla“ je izgradila visoku čeku pomoć lovaca-pripravnika, koji su taj dan sa svojim mentorima imali praktičnu obuku o izgradnji lovno-tehničkih objekata.

Selver Pirić
Sekretar SLD TK

Lovačko društvo Tuzla“ Tuzla

Nova čeka u Sekciji „Dokanj“

Na osnovu Godišnjeg plana izgradnje lovno-tehničkih objekata, LS „Dokanj“, na čelu sa predsjednikom Milošić Matijom, izgradila je visoku čeku-osmatračnicu na atraktivnom dijelu lovišta Selište-Studenka. Uprkos velikoj vrućini, Doknjani su uspjeli na vrijeme, uz entuzijazam, zalaganje, sagraditi funkcionalnu i lijepu čeku, koja će obogatiti lovnu infrastrukturu LD „Tuzla“. U izgradnji su učestvovali: Milošić Matija, Banović Ivica Okro, Banović Anto Toša, Garašević Zlatko, Markanović Šimo, Markanović Ivo, Andrić Mirko, Grabovičkić Franjo Fric, Ilić Stojan Škule, Pejić Boris i Milošić Leon.

Saša Milošić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Druženje nakon prebrojavanja divljači

Lovci sekcija „Dragunja-Obodnica“, „Šićki Brod“ i „Dobrnja-Mramor“, nakon zajedničkog prebrojavanja divljači, nastavili su druženje uz lovački gulaš i grah kod lovačke kuće Grupe „Avdibašići“, koji su bili domaćini ovog sijela nakon uspješno obavljenog zadatka.

Husnija Kišić

Lovačko društvo „Tuzla“ Tuzla

Lovačko sijelo na Majevidi

Krajem jula, lovci Sekcije „Zahirovići“-LD „Majevidica“ Srebrenik, upriličili su lovačko sijelo na kojem su, pored domaćina, bili gosti iz LD „Tuzla“, LD „Vjetrenik-Šibošnica“ Čelić i LD „Lane“ G. Rahić. U predivnom ambijentu lovačke kuće Okresnica u srcu Majevice, druženje, uz jelo, piće, muziku i lovačke priče, bilo je obogaćeno i takmičenjem u gađanju u metu iz lovačke

puške. Najzaslužniji za nezaboravno lovačko sijelo su vrijedni domaćini organizatori: Osmanović Bekrija, predsjednik LS „Zahirovići“, Said zv. Pajo, Sejo, Vehbija i Edo, koji su ujedno najboljim strijelcima dodijelili zahvalnice.

Husnija Kišić

Lovačko društvo „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna

Meksud maksuz trofejne

U rejonu Skakovica na Majevidi, sredinom jula, Jusić Meksud Mex, član Grupe „Goduš“, odstrijelio je trofejni primjerak srndaća, a nedugo potom, na lokalitetu Zavid, također na Majevidi, odstrijelio je i svog drugog ovosezonskog srndaća.

Ibro Memić

Suzbijeni krivolov daje rezultate

Na području kojim znalački i uzorno gazduje LD „Husić Mustafa Čektalo“ Sapna, krivolov skoro i ne postoji, gotovo je potupuno suzbijen, a sve zahvaljujući savjesnim lovcima i radu lovočuvara Memić Ibri. Pokazatelj tome je i to što je ove godine odstrijeljeno nekoliko dosta kvalitetnih srndaća, a neki su i za medalje. Ove lovne sezone je posebna lovačka sreća i mirna ruka poslužila Alić Husudina (svaki lovni vikend dolazi iz Austrije-na prvoj fotografiji, u crvenom prsluku) i Jusić Mexa (na radu u Njemačkoj-prvi sa desna na drugoj fotografiji), koji su odstrijelili po dva srndaća. Mnogo je lovaca koji su ove godine imali sreću i pokazali vještinu da odstrijele svog prvog srndaća, a ima i ovogodišnjih

strijelaca koji su to već i prije postizali. Dva najkvalitetnija odstrijeljena srndaća u Društvu su Hamidović Tosuna (obrađeni trofej na trećoj fotografiji) i Smajlović Saida (na četvrtoj fotografiji).

Seid Smajlović

BALKANSKI RIS PRED IZUMIRANJEM

Čovjek bi trebao biti „ljut kao ris“ jer je ova najrjeđa autohtona zvijer postala plijen

Balkanski ris (*Lynx lynx martinoi*), od strane bosanskohercegovačkih stručnjaka, u okviru Projekta razvoja i zaštite šuma BiH, klasificiran je kao kritično ugrožen, što znači da mu prijete izumiranje u prirodi. Zbog malog broja jedinki, sužene oblasti za lov, nestanka prirodnog staništa i lovokrade, ovoj vrsti ozbiljno prijete izumiranje. Balkanski ris je zaštićen zakonom u državama u regionu pa je tako i u BiH Zakonom o lovstvu određena stalna zabrana lova sukladno Crvenoj listi, na kojoj je ris kao ugrožena autohtona vrsta. Ova najmalobrojnija vrsta evropske divlje mačke koja živi u planinama BiH, Hrvatske, Crne Gore, Makedonije, Srbije i Albanije, nalazi se pred istrebljenjem s obzirom da je kroz historiju lovljen zbog svog krzna. Naučnici procjenjuju da ovih životinja kratkog repa, dugih nogu, tankog vrta i čuperaka na ušima, nema više od 100 u regionu, ali neki kažu da je ostalo još samo oko 40 ovih predivnih mačaka.

Svaka vrsta divljači ima svoju ulogu u ekosustavu pa gubitkom svake narušavamo biološku raznolikost i ugrožavamo funkcioniranje ekosustava. Ris je selektivni predator koji se prvenstveno hrani bolesnim i starim jedinkama te tako ima ulogu čistača u ekosustavu. Svojim lovom biljojeda kontroliraju njihov broj, što je inače posao lovaca.

godine u godinu sve manje. Ilustrativan je primjer balkanskog risa koji se suočava s opasnošću od izumiranja već više od jedne decenije, ali sukobi u regionu devedesetih godina i ranije neprilike spriječili su akciju očuvanja. Program oporavka balkanskog risa ima za cilj da se on spasi od izumiranja, odnosno da mu se osigura opstanak. Program, koji je razvio i sprovedilo nekoliko međunarodnih i nacionalnih nevladinih organizacija posljednjih desetak godina, ima za cilj zaštititi tu životinju koja se bori da preživi dvostruku prijetnju: bespravni lov i gubitak staništa. Neodgovorni i needucirani lovci, prije svega lovokradice, love ovog najugroženijeg sisavca

zbog njegovog krzna i ne strahuju mnogo od kažnjavanja jer sankcije nisu dovoljno oštre. Koliko je edukacija bitna pokazuje primjer lovaca iz Fojnice koji su prije tri godine ubili risa misleći da se radi o običnoj divljoj mački, koja je štetočina i nije na listi zaštićenih životinja. Neznanje je uzrokovalo štetu bez obzira na kajanje počinitelja.

Mortalitet koji uzrokuje čovjek ima ključan uticaj na opstanak populacije, ali i bespravno i neplansko obešumljavanje takođe predstavlja prijetnju risu, jer je ona i njegovo stanište i njegovo lovište. Fragmentacija i degradacija staništa je među najvećim uzrocima ugroženosti balkanskog

BALKANSKI RIS:

Dužina tijela mu je do 1,30 m (uz dodatak repa 11-25 cm) a u ramenima je visok oko 65 cm. Zavisno od područja gdje živi, prosječno je težak 20-26 kg (krajnje vrijednosti su 12-37 kg). Ženke su s prosječnom težinom 17-20 kg (krajnosti su 12-29 kg) znatno lakše od mužjaka. Lovi tipično kao sve mačke: prikrada se iz zasjede, zaskoči lovinu ili je sustigne u kratkom trku (najviše do 20 m). Žrtvu ubija zubima i kandžama. Veoma efikasno ubija odabrane žrtve zahvaljujući savršenoj koordinaciji između mozga i kičmenki – „senzora“ smještenih u ušima, naročito noću, jer dobro vidi (šest puta bolje od čovjeka) zahvaljujući mogućnosti adaptacije zjenica na svjetlosne uslove. Vid mu je toliko istančan da može primijetiti miša na 75 m udaljenosti. Ris vidi crno-bijelu i kolor sliku. Osim vrlo oštra vida, istaknut je i sluh koji im omogućava da lako otkriju plijen. Plijen su mu uglavnom srne, zečevi, vjeverice, miševi i zmije. Zajedničko svim vrstama risova su šiljaste uši s čuperkom dlake na vrhu i kratak rep. Krzno im je žućkasto do sivo-smeđe i često prošarano tamnijim pjegama do eventualno prugama. Šare zavise od okoline i od područja do područja su različite. Ova vrsta ima izražene čuperke, duže dlake na obrazima. U većini aspekata, ponašanje risa podsjeća na ponašanje leoparda. Uglavnom žive samačkim životom, iako ponekad nekoliko risova živi zajedno. Vrlo su divlji i obično ih je teško vidjeti u prirodi.

Balkanski ris nikada ne napada čovjeka ali zato čovjek ugrožava njega. Velike zvijeri se nalaze na vrhu hranidbenih lanaca kopnenih ekoloških sastava i važan su dio biodiverziteta. Upravo zbog takve uloge, čovjek ih veoma često doživljava kao konkurenciju. Različiti parametri definiraju koja vrsta životinja je rijetka, a najvažniji su geografska rasprostranjenost, brojnost, kao i pritisak na njena staništa i opstanak. U BiH bi se trebalo pokazati više brige o rijetkim životinjama, kojih je iz

risa i ostalih velikih zvijeri. Razvojem društva širi se i mreža prometnica koje životni prostor potreban za opstanak velikih zvijeri dijele na malena, izolirana područja. To onemogućava kretanje životinja, potragu za hranom i širenje na nova područja te zbog otežana pronalaska partnera uzrokuje pad reprodukcije.

Myko In San

NA KRVNOM TRAGU RANJENE DIVLJAČI

Saradnja krvosljednika i njegovog vodiča

Lovcima se često dogodi da u lovu, posebno u hajkama, određeni broj hitaca pogodi ali ne zaustavi divljač pa ako nema dobro obučena psa krvosljednika, divljač će biti izgubljena i za lovca i za lovište. Zakon o lovstvu FBiH obavezuje svakog korisnika lovišta da ima obučena psa krvosljednika za ranjenu visoku divljač. Podizanje svijesti kod lovaca za pronalaženje divljači uz pomoć specijaliziranih pasa i kvalitetno obučeni vodiča, nije samo dodatna faza u lovu s karabinom, nego i jedan od značajki pravilnog gospodarenja lovištem i dokaz da lovci spremno izvršavaju svoju humanu ulogu u odnosu na divljač koja pati. Pronalaženje krupne ranjene divljači po krvi utiče na etiku koja oplemenjuje čin lova; usavršavanje lovaca, angažiranjem u jednom ozbiljnom procesu zapažanja i ponašanja; veće poznavanje realnog odstrjela i strože kriterije za planiranje odstrjela; veću ekonomsku računnicu; podizanje na višu razinu genetskoga potencijala pasa. U lovu na visoku divljač nerijetko se dogodi da mladi i neiskusni lovci jurcaju terenom za ranjenom divljači, ne razmišljajući kakve kobne posljedice mogu proizaći iz takve nepažnje. Naime, svaka se ranjena visoka divljač u borbi za opstanak pokušava spasiti bježanjem u najgušći i najnepristupačniji teren, i zalijeganjem postati nevidljiva za progonitelje. U trenutku kada se osjeti ugroženom, ona napada progonitelja, koji je najčešće nespripreman adekvatno reagirati, a posljedice takvog napada nekada za posledicu imaju smrtni ishod po lovca. Ako je visoka divljač i pala u vatri, staro lovačko pravilo glasi, ne prilaziti odmah, sačekati nekoliko minuta, držati pušku napunjenu i spremnu, sačekati da se kolege pridruže, i tek kada se je 100% sigurno da je tijelo visoke divljači bezivotno može se pričiti divljači i proslaviti uspjeh.

Pronalaženje ranjene divljači teška je ali plemenita vještina koja traži specijalno obučenog psa i specijalno obučenog vodiča, i savršenu saradnju ovog tandema, jer se jedino na taj način postižu vrhunski rezultati. Dosta lovaca drži da je bilo koji pas sposoban obaviti sve zadatke lova, ovisno od pogodnosti trenutka. Tačno je da je svaki „normalan“ pas sposoban primati mirise nošene vjetrom ili pratiti različite tragove, jer je to prirodno ponašanje upisano u njihovu genu od postanka vrste. Međutim, posebne lovne akcije kao što je pronalaženje ranjene divljači po krvnom tragu, zahtijevaju

specijalnu dresuru, kojoj je cilj iskoristiti urođene odlike jedinke, koja će u datom trenutku jedina moći kvalitetno odgovoriti postavljenom zadatku. Samo stroga dresura omogućava krvosljedniku shvatiti da mora zanemariti svaki noviji trag koji mu se nađe na putu i koncentrirati se na trag od jučer ili čak i stariji, na kojemu je startao, čiji prolazan i nestabilan miris ostaje neuhvatljiv za pse koji nisu specijalno pripremani za ovaj rad. Vodič krvosljednika dolazi na trag sa svojim psom tek četiri sata od momenta ranjavanja, jer se divljači mora dati dovoljno vremena da se smiri i zalegne, a to ujedno daje mogućnost vodiču i psu da je brže pronađu. Ukoliko bi se potraga za ranjenom divljači nastavila odmah poslije ranjavanja, veliki su izgledi da će potraga potrajati nekoliko sati, u nekim slučajevima i nekoliko dana, a sve ovisi o težini rane i o snazi dotičnog grla. Pas krvosljednika mora imati dobar nos, koji mu omogućava uhvatiti i najmanji mirisni znak, jer traganje po krvi nekada se zna toliko odužiti, da mirisi u danom momentu postaju neuhvatljivi za psa slabijeg nosa. Osim toga, pas krvosljednika ima i sljedeće obaveze: mora instinktivnotražiti spuštene glave, mora glasno javljati trag divljači koja je, iako ranjena, još u pokretu, mora biti „pametno“ oštar i lukav, mora uvijek biti aktivan i uporan i mora biti siguran na tragu.

Da bi pas posjedovao sve navedene kvalitete, treba nabaviti štene od dokazano radnih roditelja, koji su selekcionirani za takav rad i to najmanje u četiri generacije. To je za sada moguće samo u Njemačkoj i Francuskoj, jer jedino se kod njih u udruženjima krvosljednika vodi stroga selekcijska evidencija. Pas krvosljednika se kroz dresuru uči da prati trag sve visoke divljači, osim u pojedinim slučajevima gdje se obučava za samo jednu vrstu divljači, kao što su Nijemci učinili s hanoverskim krvosljednikom, koji je samo i jedino neprikosnoven na tragu ranjenog jelena. Najbolje je da lovac sam dresira svoga psa za rad po krvi, jer je dokazano da će krvosljednika postići najbolje rezultate samo sa vodičem koji ga je obučavao. Hrabrost i oštrina karakteristike su dobra krvosljednika, ali je uz to potrebna i doza pameti i lukavstva, koju će, recimo, primijeniti kada pronađe ranjenu divlju svinju koja je još u mogućnosti napasti ga i ozlijediti, hrabra a nepažljiva psa čak i usmrtniti. Stručnjaci iz udruženja pasa

krvosljednika drže da je za vrhunski rad potrebna dresura na tragu svih vrsta visoke divljači barem 30 puta u toku jedne godine, i to na različitim terenima.

Vodič krvosljednika treba biti dobar lovac i dobar dreser, koji će naučiti psa svemu što je potrebno da bi postao pravi specijalist za krvni trag. Poželjno je da bude dobar poznavatelj lovstva, lovačke tehnike, etike, ekologije i običaja, a također mora poznavati karakteristike visoke divljači i njezino pojedinačno ponašanje. Treba biti spreman intervenirati u svakom trenutku i kada nije lovna sezona, jer divljač često strada u prometu, u poljoprivredi, a i od krivolovaca. To je skoro uvijek vrlo težak zadatak, koji traži i od vodiča i od psa zavidno zdravlje, dobru kondiciju, veliku uvježbanost i dobru suradnju. U zemljama gdje je lovna kultura na visokoj razini, vodiči imaju česta predavanja i seminare, provjeru fizičke i mentalne spremnosti, jer samo dobro spreman tandem može dobiti certifikat za iduću lovnu sezonu. Vodič i pas se dopunjuju u traženju, jer prvi traži očima a drugi nosom. Vodič mora vidjeti svaki znak koji mu pas pokazuje, a posebno treba poznavati njegovo ponašanje, da bi mogao ocijeniti njegovo trenutno kolebanje kada su u pitanju svježi tragovi druge divljači koji mu ometaju rad.

Dakle, iako ste nabavili štene iz selekcioniranog i poznatog legla krvosljednika, nećete imati dobra psa ukoliko niste spremni pravilnom dresurom i svakodnevnim radom na terenu svom štenetu omogućiti pravilan psihofizički razvoj. Samo spreman vodič i spreman pas, kao dobar tandem, mogu kvalitetno i uspješno odgovoriti ovom zahtjevnom i teškom zadatku koji nekada traje i po nekoliko dana.

Z. Pranjić-Brižankić

Oštri i meki psi i psi napadači

Lovački psi treba da posjeduju određeni stepen oštine. Bezuvjetno je potrebno da mogu zadaviti mačku, a poželjno je da usmrte ranjenu lisicu ili srndača. U lovu je to veoma važno. U obilasku lovišta često naiđemo na mačke skitnice. Mnogi ljubitelji mačaka puštaju ih da nesmetano hodaju lovištem, ali ako znamo koliko štete većina njih čini, koliko legla jarebica, fazana i mladih zečeva upropaste, ne smijemo prema njima imati milosti. Mnoga društva ulažu napore da podignu svoja lovišta, kupuju žive zečeve, nasađuju fazanska jaja, hrane divljač i plaćaju lovočuvarsku službu. Veliki dio toga truda uništiti će nekoliko mačaka koje prolaze našim lovištem, pronalaze mladunčad i nemilosrdno je uništavaju. Da to spriječimo, moramo imati oštrog lovačkog psa, koji može svakog štetčinu brzo likvidirati. Potrebno je da sa takvim psom često obilazimo lovno područje i čistimo ga od štetčinja. Pri tom moramo biti oprezni da nam pas ne jurne svom mogućom brzinom na svaku mačku koju opazi, a takođe i na to da ne satire zeca kada ga aportira, kao što je satro mačku. Mnogi pas to hoće učiniti.

Kada je ptičar opazio mačku, treba da legne. Ako smo vidjeli da je ušla u žito, krompir ili kukuruz, dođemo sa psom, koji treba da ide uz nogu, do tog mjesta i tek na našu zapovijed »aport« jurne po tragu za njom, pronađe je, zadavi, donese ka nama i propisno preda. Ako smo psu dopustili da jurne na mačku čim ju je spazio, bez naše zapovijedi, počeo će to raditi i sa drugom divljači i postati razgonjač, prema tome loš pas. Jasno je da ptičar ne može mačku zadaviti nježnim zahvatima. Tu su potrebni jaki ugrizi, jer se i mačka zna braniti. Većina pasa koji dave mačke tako dave i ranjenog zeca i osjetljivo ga oštete. Da to ne bi radili, moramo ih vježbati u donošenju druge divljači, pogotovu zečeva, te dobro paziti kako ih hvataju, da ih pri tome ne oštećuju. Mladi psi, nježne konstitucije, osobito ženke engleskih i irskih setera, često se ne usude navaliti na mačku. U tome ih treba vježbati bodrenjem.

Upotrebljavamo pri tome najprije mlade, slabije mačke, koje ti psi mogu zadaviti. To im daje pobudu i sigurnost, pa će postepeno savladati i jače, stare mačke. Ako smo za prvu vježbu uzeli starog, jakog i okretnog mačka, koji nam je psa izranjavao i iz borbe izašao kao pobjednik, uspjeli smo samo obeshrabriti psa koji se neće usuditi stupiti u borbu sa drugim, makar i slabijim mačkama. On je izgubio samopouzdanje i smatra da će ponovno biti pobijeđen.

Iako je potrebno da ptičari dave mačke, lovci nerado puštaju svoje pse da to čine. Prvo zato što se može dogoditi da stari mačak povredi psu oko pa je cijeli život sakat, a drugo zato što mnogi takvi psi poistovjećuju zeca sa mačkom, pa i njemu polome kosti, ako ga uhvate živog, kao što su ih polomili i mački. Dosta je truda potrebno uložiti da se to dogodi, odnosno, da se ispravi. Zbog toga je mnogo bolje da lovac ustrijeli mačku skitnicu, a pas je samo donese.

Suprotni efekt od premekanih pasa postižu preoštri psi. To su obično jaki oštrodlaki mužjaci. Taj zadavi najjačeg mačka za nekoliko sekundi. To je pozitivno, ali je negativno to što se takvi psi smatraju superiornijim ostalima. Tu superiornost manifestiraju tako da na ostale pse navaljuju i u borbi ih često ozbiljno povrede, a mnogo puta su u tim pokušajima i sami ugrizeni. Da bismo pse u borbi rastavili, najbolje ih je politički kablom vode, i nakon što smo ih rastavili, smjesta ih se veže i kažnjava dugotrajnim »daun« kažnjava se samo onaj pas koji je navalio, dok se onaj koji se branio ne kažnjava. Ima oštih pasa koji navaljuju na ovce, koze, svinje, pa i na ljude, neki samo na određene osobe, npr. prosjake, dimnjačare, uniformirane osobe, neki na djecu, ima i takvih koji dok jedu ili kada im se uzima iz gubice predmet koji nose napadaju i vlastita gospodara. Takav se oštar pas ne da udariti, pa će navaliti na svakoga koji to pokuša. Psi koji su stalno na vezu laju na svakoga i postanu naoko vrlo opasni, no u većini su slučajeva to vrlo mirni psi kada ih oslobodimo s veza.

Lovački nož

industriji. Takav nož lako ulazi u meso i kožu, a i oštrenje je relativno jednostavno.

Šta sve sječivo može da učini zavisi od materijala od kojeg je napravljeno. Dobar nož mora da zadovolji tri kriterija: da bude oštar, čvrst i lak za brušenje. Oština ponajviše zavisi od sitnoće čestica čelika, čvrstina od kombinacije tvrdoće i izdržljivosti, a mogućnost oštrenja od svega pomenutog zajedno. Ako se uzmu u obzir pomenuta tri kriterija, onda postoje i tri osnovne grupe lovačkih noževa. U prvu spadaju oni napravljeni od relativno meke legure ugljenika i čelika. Takvi noževi su veoma oštri, lako se održavaju i brzo oštrenje, čak i na samom terenu neposredno prije upotrebe. Mana im je što brzo korodiraju, pa poslije svakog korišćenja moraju da se odmah pedantno očiste. Drugu grupu čine noževi tvrdih legura, napravljeni po pravilu od nehrđajućeg čelika. Tvrdi su, otporni na spoljne uticaje, ali se veoma teško oštrenje. Potrebna je velika stručnost da se dobro naoštrenje, a možda je najbolje to uraditi samo u pravoj radionici. Mada su znatno skuplji, upotrebna vrijednost im je iz pomenutih razloga nešto manja pa se i rjeđe koriste. Pravi lovac će radije izabrati neki nož iz prve grupe, sem, ukoliko zbog čistog prestiža, ne teži nekoj poznatijoj marki. Treću grupu čine još dragocijeniji, ali i kvalitetniji primjerci. Obično su napravljeni od istopljene čelične smjese (u stručnim krugovima poznate kao „wutz“), po tehnologiji dugoj preko 2.000 godina. To „čudotvorno“ oružje, poput sabliji japanskih samuraja, spada u raritete vrhunskog kvaliteta.

Lovački noževi su neizostavni dio opreme svakog ljubitelja lova i prirode pa tako i za njih važi ono staro geslo: uzeti samo najosnovnije, ali da to bude vrhunski kvaliteta. Drugim riječima, polovna rješenja nikada nisu dobra. Nešto što je „upola dobro, upola loše“ iznevjeriće očekivanja, jer se lovci često nalaze u ekstremnim situacijama pa nekvalitetna oprema može da se osveti. Definicija dobrog lovačkog noža je prilično rastegljiva pa treba početi od toga čemu će on da služi.

U lovu na sitnu divljač ovo hladno oružje nema značajniju ulogu i sasvim je dovoljan obični, džepni nož. Štaviše, on ne mora da ima desetak alatki, kao švajcarski „viktorinoks“, već samo tri: jedno normalno sječivo, jedno malo duže sječivo za vađenje utrobe i testericu. S takvim nožem se, recimo, može oderati i pripremiti za paprikaš srna ili zec. U prodavnicama postoji sijaset noževa pogodnih za ovakve poslove, a u pravoj poplavi ponude najbitnije je da bude od nehrđajućeg čelika. Dakle, za lov na sitnu divljač dovoljan je i običan trodjelni nožić na preklop, a za krupnu mora da bude čvrst i veoma oštar jer takav nož postaje osnovno sredstvo svakog lovca poslije puške i dvogleda. Krupnu divljač, naime, čim padne treba rasporeti i odstraniti unutrašnje organe, jer samo 30 minuta nakon prestanka životnih funkcija mikroorganizmi iz crijeva počinju da prelaze u ostale dijelove tijela. Tada meso postaje bezukusno, a ako je ovaj proces potrajao može da bude i opasno po zdravlje. To takozvano kvarenje mesa je još brže po toplom vremenu, ili ako je divljač pogođena u meke dijelove, prije svega u stomak.

Za deranje kože, vađenje iznutrica, sjeckanje mesa i dalja prerada srndača ili divlje svinje, potreban je kvalitetan nož, ali ne, recimo, „švajcarac“ na preklop, već znatno veći s čvrstom drškom i jakim i oštrim sječivom. Samo sječivo ne bi trebalo da je duže 10-12 cm, širina da ostane na 3 cm, a debljina kod drške do 4 milimetra. Oštrica može da počne odmah kod ručice, a ako i postoji prelazni dio poželjno je da on bude što kraći, pošto kod sječenja najveća sila pritiska ruku dospjeva upravo do ruba rukohvata. Od sredine pa do vrha sječivo treba da je malo povijeno prema gore, što će pokreće lovca prilikom sječenja učiniti harmoničnijim. Praksa je pokazala da su dobri i noževi sa „V“ izgledom vrha, kakvi se koriste i u mesnoj

Oštar pas nam je svakako u lovu potreban, ali takav koji napada sve živo što vidi vrlo je neugodan, prouzrokuje znatne troškove zbog plaćanja raznih ošteta, a stvara i prema nama neraspoloženje cijele okoline. Ima, nažalost, ljudi koji uživaju u oštini svoga psa, puštaju ga da navaljuje na druge pse i ponosni su što ih pobeđuje. To je, svakako, ne samo nehumano nego i nepravilno, nekulturno i nedopušteno. Čim opazimo da je pas napadač, moramo odmah metodičkim postupkom pokušati tu njegovu manu izliječiti.

Psu slavimo korale, kratko ga vežemo i pođemo sa njim u šetnju na mjesta gdje bi on imao priliku navaljivati. Za tu priliku možemo naručiti čovjeka za kojeg smo sigurni da će ga pas napasti (dimnjačara, prosjaka itd.). U času kada je to pas pokušao, oštro trgnemo povodnik uz glasni, energični »fuj«. Ukoliko pas nakon ponavljanja vježbi prestane pokušavati napadati, mi ga obilno hvalimo i gladimo po leđima, i to upravo u trenu kada je u situaciji da bi napadao, a ne napada. Na taj način psu postaje jasno da je napad povezan s boli, a mirno vladanje s ugodnim pohvalama i prijatnim milovanjem.

Kada je pas u tome dobro uvježban na kratkom vezu, stavimo ga na dugi vez. Kada i na dugom vezu zadovoljava, pustimo ga nevezanog da ide sa nama uz nogu pokraj osobe ili životinje koje bi želio napadati. Za svaki slučaj imajmo u pripremi pračku da ga u času, kad bi htio navaliti, oštirim pogotkom od toga odvratimo. Ta je kazna vrlo djelotvorna i s njom imamo najviše uspjeha. Mnogi pas smatra da ne smije napadati samo kada je na vezu. Svjestan je činjenice da mu je vezanom to neizvodivo. Kada je oslobođen, on će pokušati svojoj želji udovoljiti i napasti. Ako je u tom pokušaju osjetio oštar pogodak pračkom, postane mu jasno da je napad u svakom slučaju skopčan s boli i prestat će napadati.

Kada psa vježbamo da nevezan ne napada ljude, moramo mu svakako na gubicu staviti brnjicu i tako spriječiti mogućnost da čovjeka ugrize. Najozbiljnije moramo postupati pri vježbama pasa koji napadaju djecu. Za pomoćnike uzimamo odvažnije dječake, a vježbamo navedenim načinom. Najneugodniji su psi koji napadaju i vlastitog gospodara. To su dosta rijetki slučajevi, ali ih ima. U prvom redu pas će navaliti na vlasnika ako ga taj veže i ako ga vezanog tuče. To pas radi u samoodbrani i to je donekle razumljivo. Tu je krivac vlasnik psa. Ako je pas uvidio da je svojim napadom izašao pobjednikom, redovno će se služiti napadom i dovesti vlasnika u položaj da se psa boji i ne usudi se ništa poduzeti da ispravi njegove greške. Ima pasa koji napadaju svakoga tko ga smeta pri jelu ili mu hoće oduzeti kost ili koji drugi predmet što ga nosi. Za jela ne smijemo psa smetati. To nije potrebno. Ali, ako pas neće da preda predmet koji nosi, a kad mu ga uzimamo hoće da nas napadne, to mu ne smijemo dopustiti.

Pogrešno je takvog psa vezati i pri pokušaju da nas ugrize izbatinati, jer to stvara još veći jaz između nas i psa. Osim toga, postoji mogućnost da pas navali na nas kada smo ga nakon toga odvezali, pa nam se za batine osvećuje. Tim postupkom možemo dotjerati i do toga da nam ne preostaje drugo nego da psa ustrijelimo. Ako nam pas neće da preda predmet koji mu hoćemo oduzeti iz gubice, a kada mu je silom otvaramo hoće da nas ugrize ili s predmetom trči i ne da se ka nama, ne smijemo dopustiti da on i u toj situaciji ostane pobjednikom. U tom slučaju će uvijek upotrebljavati iskušani način, tj. ugriz ili bijeg, jer je siguran u uspjeh.

Ako s predmetom trči i neda se uhvatiti, ne natjeravamo se s njim. Napravimo se kao da ništa nije bilo i udaljimo se. Kada je predmet napustio, uzmemo ga, psa privežemo na dugački čvrsti vez i ponovno mu damo predmet. Pozovemo ga i ako hoće pobjeći, privlačimo ga vezom ka sebi. Kada je došao, obilno ga hvalimo i nagradimo zalogajem.

U slučaju da imamo takvog psa koji nas je spreman napasti, moramo se sa njim prijateljski ophoditi, ali nikako mu ne dopustiti da stekne osjećaj da ga se bojimo i da je on taj koji vlada situacijom. Ako mu oduzimamo predmet iz gubice, stavimo mu korale, koje nakratko čvrsto držimo desnom rukom, dlan lijeve ruke stavimo mu preko nožnog hrpta i s

obje strane pritisnemo prstima gornji dio usnog otvora.

Usljed tog pritiska pas mora otvoriti gubicu i na taj mu način predmet iz nje ispadne. Kod pritiska zapovijedili smo mu „pusti“ i, kad je predmet ispao, obilno ga hvalimo. Ukoliko pas pri toj radnji na nas reži, znak je da bi nas mogao napasti. U tom slučaju mu držimo i dalje lijevu ruku u navedenom položaju, koji mu onemogućava da nas napadne. Zapovijedimo mu «daun», koralima ga prisilno stavimo u taj položaj i oštro ukorimo. U tom ga položaju ostavimo dok se sasvim ne smiri. Kada opazimo da je smiren, gladimo ga po leđima, pohvalimo i pustimo da se dignu. Ponavljanjem te vježbe pas će naučiti da nam predmete dobrovoljno predaje, naročito ako je pri predaji nagrađen zalogajem.

Oštrenje lovačkog noža

Prva lovčeva pomisao na nož je slika blještavog sječiva, plemenitog čelika savršene oštrice i oštine od koje podilazi jeza. Postoje stotine početaka ove priče i isto toliko nedorečenih pokušaja da se opiše osjećaj sigurnosti koju daje plemenito sječivo. Najljepše započete priče o noževima često zapnu između neznanja i potrebe za senzacionalizmom. Možda je oštrica prvi čovjekov izum koji mu je obezbjedio primat u prirodi. Sa sječivom u ruci koje sa lakoćom siječe i najdeblju kožu, krhko i ranjivo ljudsko biće, u prirodi gotovo da i nema ozbiljnu konkurenciju. Ne postoji ni jedni živo stvorenje od kojeg se čovjek ne može nožem odbraniti.

Lovci, planinari i svi oni koji vole boraviti u prirodi dobro znaju kakav je osjećaj koji daje pouzdano sječivo. Oštrica koja kao najodaniji sluga slijepo sluša gospodara najbolji je prijatelj u nevolji. Nije slučajno što čovjek, u najekstremnijim uslovima, obezbjeđuje svoj život vatrenim oružjem, ali i poslednjim sredstvom, kada više nema odstupnice i vremena, ostrim sječivom koje ne zna da zataji. Ono što sječivu obezbjeđuje slavu i poštovanje je njegova oština i prilagođenost namjeni. Oštrenje podrazumijeva tri radnje: brušenje, izvlačenje žice i poliranje. Obrušen nož je grub ali mora da ima jasnu liniju oštrenja bez dvostrukih brazda. Takav nož se kupuje u prodavnici i najčešće je mašinski naoštren vrlo površno, ali može da bude brutalno oštar. Brušenjem noža na toplo se uklanjaju tragovi kovanja. Savremeni noževi su često odkovani u klišeu da bi im se obezbjedila fabrička identičnost, međutim najčešće ovaj način izrade nije u direktnoj proporciji s kvalitetom. Kovanjem na klasičan način se gusto nabija struktura čelika što sječivu daje dobre mehaničke osobine, ali na hladnoj oštrici ima za posledicu veliki broj kvržica, uzdužnih parnica i neravnina. Kovači pribjegavaju brušenju na

toplo širokom turpijom kako bi poravnali površinu. Brusački termin za ovu radnju je ravno brušenje.

Rezanje nožem se razlikuje od sječenja. Rezanje podrazumijeva rez oštrice s grubom mikrostrukturom koja pod mikroskopom izgleda kao pila s vrlo visokim i grubim zupcima nejednake veličine i oblika. Karakteristika ovakve oštrice je da se lako otupi u kontaktu s imalo tvrdim materijalom zbog velike osjetljivosti ovih mikro zubaca na smicanje po boku. Provjerom oštine vrhom prsta, ovako naoštrena oštrica hvata kožu i gruba je tako da odaje osjećaj lažne oštine. Ovako naoštren nož, nije ništa drugo nego pila s vrlo malim zupcima i daleko je od pravog sječiva, i zato kažemo da reže a ne siječe. Karakteristika ostavljenog reza je da je grub i s mnogo iskidanih fragmenata u mikrostrukтури. Sječenje je prefinjenija radnja, recimo da se definiše kao pravolinijsko kretanje oštrice koja malom čeonom površinom naprosto dijeli materijal kuda prođe. Kao što se siječe sir ili maslac, kao što se siječe komad papira koji je slobodan u vazduhu. Nož koji reže ne može da brije a nož koji je naoštren i ispoliran je dovoljno oštar čak i za brijanje. Osobina ovakvog reza je savršeno glatka površina reza bez iskidanih fragmenata i tu se primjećuje bitna razlika između rezanja i sječenja.

Da bismo uživali u rezultatima dugih sati rada na oštrici, najbitnije je je prepoznati čelik koji je kvalitetan i i kojem vrijedi udahnuti život. Mekan i mrtav čelik ne može da posluži za sječivo pa ćemo uzeti kao polaznu osnovu legirani čelik a oznakom 400 i preko. Kod karbonskih čelika divno je ugledati oznaku C5 na sječivu noža. Početnik treba da uzme sječivo koje je lakše za oštrenje što znači tanji i širi nož nalik na mesarski. Neophodno je da se sječivo zaštiti izolir trakom ili flasterom na nekih 5-7 milimetara od „žice“ kako se ne bi

oštetili bokovi noža prilikom oštrenja. U ponudi ne postoji širok izbor brusnog kamenja pa čak i ono koje se prodje nije namjenjeno za noževe nego za stolarski alat, zbog čega ćemo kao i u većini situacija pribjeći improvizaciji i ličnoj vještini.

Neki renomirani proizvođači preporučuju ugao oštrenja za svoje proizvode pa se često sreće preporučeni ugao 13-22 stepena. S obzirom da je ove uglove nemoguće pogoditi bez graničnika, poželjno je oštricu brusiti pod što je moguće manjim uglom. Kada bi postojao izbor kamena bilo bi dobro imati površinu za ravnjanje koje je nešto grublja i finu površinu za izoštravanje. Kupljeni kamen je potrebno pripremiti i koristiti ga dok ima široku ravnu površinu. Čim se pojave udubljenja, napuknuća i neravnine, brus više nije za upotrebu. Rubove na brusu treba oboriti kako nebi zaparali žicu, a to se najbolje radi starom i istrošenom turpijom. Ravna površina brusa se poravna trljanjem od gazište betonskih stepenica

ili o drugu brus. Brušenje oštrice kreće laganim pokretima unazad uz vrlo nježan pritisak o brusnu površinu. Na početku je potrebno često ispirati brus u vodi, umakanjem u kanticu s vodom ili ispiranjem pod mlazom. Oba načina su dovoljno dobra. Nezaštićena površina sječiva će vrlo brzo početi da se ravna i tada se sječivo mora oboriti što više, tik uz zaštitnu traku koja mora da ostane na sječivu do kraja oštrenja. Ova traka će dati identičnu širinu obje strane što garantuje da će žica biti postavljena tačno na sredini sječiva. Nakon dvadesetak povlačenja s jedne strane potrebno je odmah prevrnuti sječivo na drugu stranu i identičnim pokretima nastaviti brušenje. Oštrica mora da se prevlači unazad pod 90 stepeni u odnosu na brus, a radijalni, zakrivljeni dio, treba da se brusi povlačenjem prema zamišljenom centru radijusa. U ovom poslu nema žurbe tako da čestim ispiranjem brusa odlazi dio abraziva i čeličnog praha koji je skinut s oštrice. Ukoliko se pravi talog, nož se više tupi nego oštri. Nakon prvog brušenja koristimo finu stranu brusa i laganim pokretima u nazad i oboriti sječivo do zaštitne trake. Uskoro ćemo imati fino plavičastu boju i jednako obrušene bokove noža od trake do žice.

Ukoliko se na tržištu mogu naći fine dijamentne turpijice bićete pošteđeni ispiranja brusa jer se dijament troši vrlo sporo i sav otpad je čelična prašina koja se jednostavno ispuše u krpu na stolu. Ugao brušenja mora da bude što niži, pokreti lagani i čak u oba pravca što je za brus nedopustivo. Suha

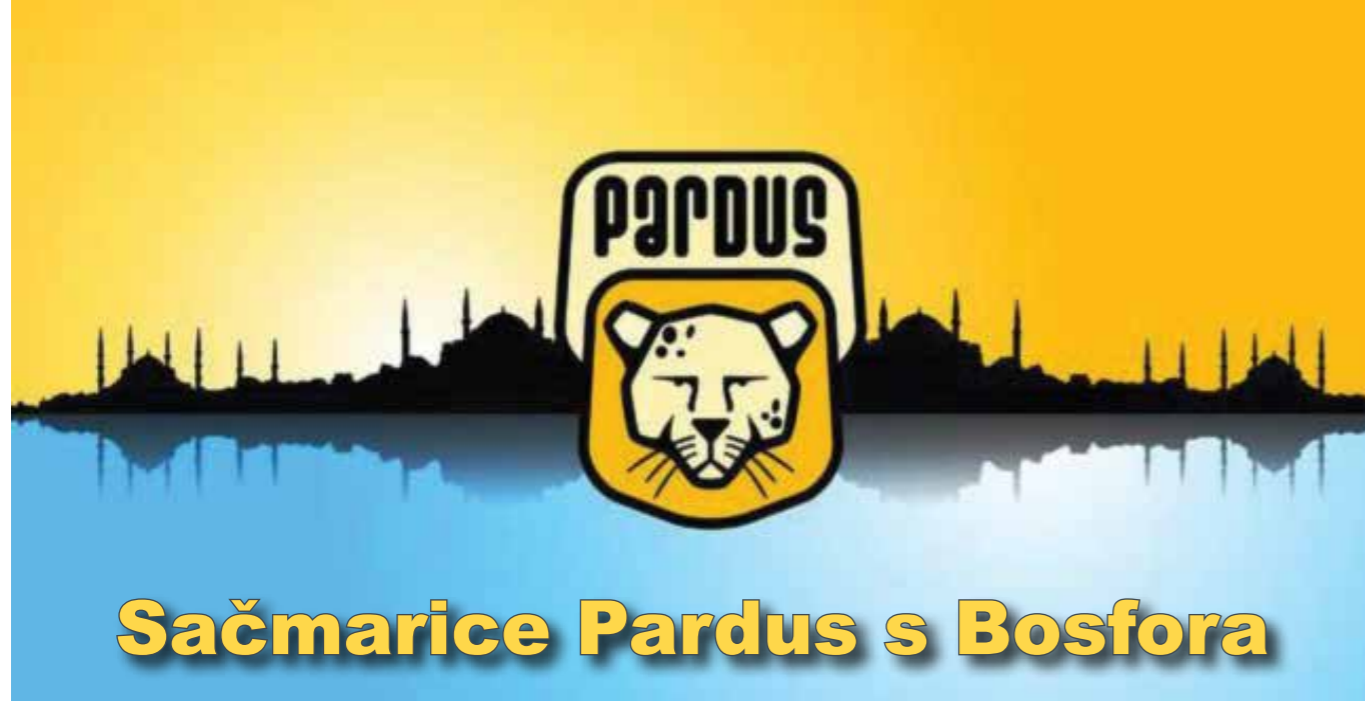
zaštitna traka se bolje drži i ukoliko se nož brusi dijamentom. Dovoljna zaštita za oštricu je višeslojna traka koju koriste za lakiranje automobila. Za lovca, neće biti problem da sam izradi svoj veliki i široki brusni kamen koji treba da ima desetak centimetara širine. U svakoj rijeci i potoku leži obilje kamena koje može da posluži toj svrsi. Ako struktura kamena hvata čelik to je taj. Kamenorezac će malo u čudu da pogleda svakoga ko mu donese kamen na obradu, ali na pravoj mašini može da se napravi brus koji može da služi godinama. Orijentacija u izboru kamena je prosta, što finiji kamen to lakše skida najtvrdi čelik bez oštećenja, nego ga glača i blago polira.

Postoji još jedna improvizacija. Na mramornu ploču, prihvatljivih dimenzija, postavi se brusni papir finoće 2000 i rubovi se zalijepe ljepilom za ploču. Postupak brušenja je identičan ali uz obilno ispiranje finim mašinskim uljem jer bolje apsorbuje čestice metala. Brusni papir radi posao ali je ovo najgora varijanta u pogledu prljanja ruku, a rukavice baš i ne idu uz ovaj posao.

Poliranje je posljednja radnja i može da se radi na mnogo načina ali je za početnika najbolje sljedeće: Daščica koja je kriva ili udubljena tako da, kada se zategne, koža formira oblik gudala u prifilu. Može poslužiti komad starog dobrog vojničkog opasača ili prave debele kože, kao što su podonice. Koža se nategne i presavije preko drveta tako da fno i ravno nalegne na njega. Donju stranu treba učvrstiti, odnosno ukucati ekserčićima. Koža se mora poravnati finom turpijom za metal jer i najmanje izbočenje tupi oštricu. Kod brusara uvijek ima paste za poliranje pa se i to mora nabaviti. Ako kod brusara ima ju dvije paste onda je bolja ona sivo-plava, univerzalna. Prije mazanja pastom koža se treba natopiti finim mašinskim uljem, ili uljem za oružje, a tek onda izdašno u nju utrljati pastu. Prije stavljanja oštrice na kožu, koža se mora pregledati prstima da nema prašine ili koje zrno abraziva na njoj. Taj trenutak nepažnje je fatalan. Malo zrno bor karbida ili nekog silikata može da pokvari rad od par sati, zato treba paziti. Prvo se skine zaštitna traka pa se nož položi što niže (ugao 10-13 stepeni) i lagano, skoro bez pritiska, vuče nazad do kraja kože. Tada se prevrne, ali isključivo preko leđa a ne preko žice, opet lagano položi prvo leđima pa žicom na kožu i opet vuče nazad. Ko je gledao u filmu kako neko oštri britvu na kaišu, kako zadivljujućom brzinom mlati po remenu... neka to zaboravi jednako kao što treba zaboraviti impresivne iskre koje pršte na sve strane dok neki srednjevjekovni majstor na nožnom tocilu uništava neku oštricu. Na brusilicama i sličnim spravama se oštre motike klepare, pluzna crtala i poneka špica za štemanje betona. Staviti lovački nož u vidno polje ovakve nemani je zločin. Poliranje rotirajućim filcom je finiš ovoga posla. To se radi tako da se sasvim lagano povlači oštrica preko filca, ali to treba činiti krajnje oprezno. Glačanje duše, kao što kažu za oštrače samurajskih mačeva, posao je za zaljubljenike zaista oštrih lovačkih noževa. U Japanu se sječiva katane oštre gotovo identično opisanom postupku, odnosno poliraju se ručno, malim pljosnatim mekim kamenjem. Oštrač japanske katane to radi desetak dana.

Lovci koji se odluče da probaju na opisani način sami naoštriti svoj lovački nož, treba da primjene mjere krajnjeg opreza jer će se susresti sa nečim zaista opasnim. Uopćeno sve oštre predmete, a pogotovo noževe, nemojte držati u domašaju djece i nestručnih lica. Nož nikada ne ustupajte kolegama u lovu jer se to u pravilu loše završi.

Sačmarice Pardus s Bosfora

U Turskoj postoji više od 50 proizvođača oružja, a ono što je posebno zanimljivo je da je prisutan upadljiv rast kvaliteta pušaka. Prije samo desetak godina su njihovi sačmarski poluautomati bili, uglavnom, bliske kopije italijanskih modela. Danas iz Turske stižu originalno konstruisani poluautomati svih trenutno primjenjivanih sistema djelovanja. Tako je i sa ostalim vrstama lovačkog oružja glatke cijevi. Firma Pardus group iz Istanbula pažnju poznavalaca oružja skreće nevjerojatno raznovrsnim programom. Od sačmarica rade jednocjevne jednetmetne puške, dvocjevne položare i bokerice, poluautomate, pumparice, polužne repetirke - lever action sačmarice i taktičke pumparice i poluautomate.

Pouzdana repetirka Pardus Lax 12

Još od Vinčesterove polužne repetirke model 1901, koja se proizvodila do 1920. i njenih nekoliko kopija, niko više nije radio puške glatkih cijevi u tom neobičnom, ali popularnom sistemu. U svojoj najavi direktori Pardus group tvrde da su im najveća ulaganja u stručni visokoobrazovani konstruktorski

kadar. I to su ovim, kao i drugim originalno konstruisanim modelima potpuno dokazali. Sačmarica Lax 12 Pardus je potpuno izvorna - turska. Cijev, potcjevni tubularni magacin sanduk i, djelimično, zatvarač izgledaju istovjetno kao i kod svakog sačmenog poluautomata ili pumparice. Međutim, iza štitnika obarača je velika mamuza, tj. poluga elipsastog oblika, koja jednostavnim i pouzdanim kinematskim mehanizmom komanduje zatvaračem. Povlačenjem poluge na dole, zatvarač ide nazad i izbacuje ispaljenu čahuru. Iz tubularnog magacina se na kašiku-donosac uvodi svjež metak, koji zatvarač pri vraćanju poluge u gornji položaj ubacuje u cijev. Sistem je jednostavan i daleko pouzdaniji od stare Vinčesterke M1887 i rimejka Vinčestera 1911. Ovo je potpuno nova, upotrebljiva i pouzdana sačmena polužna repetirka, rađena u savremenom

12/76 kalibru. Turski konstruktori su je ponudili u čak šest podmodela, s dužinama cijevi: 55, 61, 66 i 71 cm. Kapacitet magacina je uvijek pet magnum metaka, a masa se kreće od 2,8 do 3,1 kg. Cijev može imati fiksni ili set izmjenjivih unutrašnjih čokova, a mogu se dobiti i extended produženi čokovi. Lovne dužine cijevi imaju ventilirajuću nišansku šinu, ali postoje i opcije s brzim bati, kao i s potpuno podesivim mehaničkim nišanima. To je lako razumjeti jer se u Turskoj sva divljač lovi puškama glatkih cijevi. Pored kundaka od orahovine, po kojoj su Turci poznati, postoje i oni od crnog ili kamuflažno finišanog polimera. Podmodel Tactical Lax ima ugrađenu Pikatini šinu, Gost Ring mehaničke nišane i taktički nastavak usta cijevi. Krajnje neobična koncepcija sačmene polužne repetirke koja, svakako, ima pristalice.

Vitka i lagana Pardus 36

Pardus group je uradila poluautomate na pozajmicu gasova s prednjom povratnom oprugom, isti sistem sa oprugom u kundaku (Beretin sistem) i inercioni sistem s rotacionim

čelom zatvarača. Čak posjeduju i potpuno nezavisnu konstrukciju gasnog poluautomata specijalno razvijenog oko malenog 36/65 metka. Ova tanana puška nosi naziv Pardus 36, teži od 2,5 do 2,7 kg i ima četiri dužine cijevi - 61, 66, 71 i 76 cm. Tubularni magacin prima četiri metka, čok je fiksni, a na cijevi je ugrađena visoka ventilirajuća nišanska šina. Divno oružje za one koji tek kreću u svet lova, kao i za žene lovce.

Pardus S

Pod nazivom Pardus S series se krije gasni poluautomat s oprugom smještenom naprijed - oko tubularnog magacina. Radi se u kalibrima 12/76 i 20/76, uz cijevi duge 61, 66, 71 i 76 cm. Ovo su lagani poluautomati s masom od 2,8 do 3,1 kg i magacinima koji, zavisno od podmodela, primaju od četiri do

sedam metaka. Opcije kundaka su orah, crni ili kamo polimer, ali i kamo karbonski kundak. Čak postoji Muddy Girl ružičasti kamuflažni kundak.

Pardus FIX i SX

Kinetički zatvarač s rotirajućim čelom nosi model Pardus FIX. Izrađuje se samo u 12/76 kalibru i, takođe, ima šest podmodela. S cijevi dugom 61 cm posjeduje kvalitetne mehaničke podesive nišane (walnutslug) i namijenjen je za lov visoke divljači. Kapacitet je standardno 4+1 metak, mada postoji i produženi magacin u koji staje sedam metaka. Vitkih linija i lepog finiša, ta puška ne zaostaje za italijanskim inercionim poluautomatima, barem u estetskom smislu. Najnoviji Pardus SX model posjeduje novi action pipe sistem

Pardus L

Pod imenom Pardus L series se nudi šest podmodela poluautomatskih sačmarica s pozajmicom gasova, koji imaju povratnu glavnu oprugu smještenu u šupljini kundaka. To obilježje Beretinih A pušaka, koje je nešto složenije za izradu, montažu i održavanje, ali je dokazano kao pouzdano i dugovječno. Ostale karakteristike su kao kod prethodnog modela. U svetu se gasni poluautomati još uvek veoma traže, jer su znatno udobniji za pucanje i pored nešto većeg prljanja mehanizma pri radu.

Pardus SD

Bogatoj ponudi poluautomatskih sačmarica namijenjenih lovu (nisu sve pomenute) treba dodati taktičko-sportsku

SKU	Model	System	Gauge	Barrel	Sight	Stock	Choke
S412A30	Pardus FIX	Kinetic	12	76cm-30"	8mm Rib	Walnut	M.Choke
S412A28	Pardus FIX	Kinetic	12	71cm-28"	8mm Rib	Walnut	M.Choke
S412A26	Pardus FIX	Kinetic	12	66cm-26"	8mm Rib	Walnut	M.Choke
S412A24	Pardus FIX	Kinetic	12	61cm-24"	Adjustable	Walnut	Slug

Optionals:
 4+1 or 2+1 magazine capacity.
 Hard plastic, thin rubber or thick rubber recoil pads.
 Shim kit.
 Different receiver color finishes.
 Higher grade selected walnut stock sets.

The new semi auto Pardus FIX is a kinetic system shotgun which carries our line to a wider range. Besides our gas operated series Pardus FIX is only offered with selected Turkish walnut stock sets which are laser checkered.

Pardus FIX comes with two alternative magazine capacity and forend length accordingly. 4+1 magazine capacity choice has a longer and 2+1 magazine capacity choice comes with a shorter forend to provide the balance and the light weight.

pozajmice gasova. Tek je tu ponudeno nekoliko opcija cijevi, kundaka i završnih obrada.

(IPSC) pušku, koja ima odvojivi okvir za prihvat pet metaka kalibra 12/76. Nosi naziv Pardus SD i ima izgled AR-15 Nato puške. Cijelom gornjom polovinom oružja se proteže Pikatini šina, na koju se može montirati AR-15 rampa sa zadnjim nišanom, ali i mnoštvo druge opreme. Cijevi su duge 47 i 51 cm i obavezno izmjenjivih čokova. Masa od 3,6 kg je srazmerna taktičkoj upotrebi ove poluautomatske sačmarice. Moćno oružje kod koga se brzo mijenjaju okviri.

IN MEMORIAM

Hamzić Alija
(1948. – 2016.)

U septembru se navršava godina dana od kada je redove LD „Tuzla“ zauvijek napustio naš Aljo Struja, dobitnik lovačke bronzane značke. Izgubili smo dugogodišnjeg i vrijednog člana koji će kao primjerman lovac i prijatelj zauvijek ostati u sjećanju mnogih, a naročito članova Sekcije „Solina“. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Tuzla“ Tuzla

Krešić (Ilija) Božo
(1935. – 2017.)

Sredinom aprila, LD „Tuzla“ je izgubilo uzoritog lovca i dobrog druga. Zaljubljenik ljepote prirode veliku je pažnju posvetio prirodi i divljači. Božo je bio vrijedan, disciplinovan i cijenjen među kolegama lovcima, a posebice među članovima Sekcije „Pasci-Par Selo“. Neka mu je pokoj duši i hvala.

LD „Tuzla“ Tuzla

Hamzić (Huso) Salih
(1930. – 2017.)

Hamzić Salih je dao golem doprinos unapređenju lovstva na području Kalesije u posljednjih pola vijeka. Kao član LD „Spreča“ od 1961. godine isticao se marljivošću i organizatorskim sposobnostima. Bio je i predsjednik Općine Kalesija u prijeratnom periodu, a kao dobar čovjek i lovac, cijenjen i poštovan, zauvijek će ostati u sjećanjima svih onih koji su ga poznavali. Dobitnik je mnogih odlikovanja kao i najvećeg prijeratnog republičkog odlikovanja za zasluge u razvoju lovstva. Diplomom počasnog člana je dobio 1985. godine. Neka mu je vječni rahmet.

LD „Spreča“ Kalesija

FOTOLOV NA DE TRIJEBA